

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Institvtionvm// Ad Vniversvm// Ivs Pontificivm, Sive//
Canonicvm, Libri Qvatvor**

Lancellotti, Giovanni Paolo

Basileae, 1566

x. De Pœnis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61756](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61756)

& convictus, dignitatibus omnibus, & beneficijs ipsi iure priuatus censetur. Alia tamen pœna olim statuta erat per Gregorium IX^b.

^a Bernar. Di-
ax. t. de bla
sphem.

^b c. si. de ma
ledic.

Cæteras autem delictorū species si quæ sunt, & eorum pœnas, studiosus ex corpore iuris Canonici excipiet: nos enim de his tantum diximus, quantum pro instituto nostro necessariū esse iudicauimus.

DE POENIS,

TITVLVS X.

Ed cū varia pœnarum genera inventa sint, quibus delicta vel seuerè, vel remissè, prout eorum qualitas exegerit, puniantur: earum aliquas enumeremus, ut proinde sciant iudices acri iudicio estimare, quæ nam pro delicti qualitate, & delinquentis statu & conditione, omnibusq; circumspectis maturè statuenda sit.

^e c. ad reprimenda. ubi gl. de officio ordina.

Et maxima quidem iure nostro pœna est degradatio, id est, omnibus gradibus, & ordinibus spoliatio: quæ etiam in clericum minorum ordinum cadere potest. Eaq; est duplex: altera, quæ solis verbis fit, & depositio simplex appellatur: altera, quæ non tantum verbis, sed etiam factis celebratur, ideoque actualis appellatur degradatio.

Et certus in ea Episcoporum

numeris desideratur: nam Episcopo deponendo Episcoporum duodecim præsentia opus est, quod tamen nec sine autoritate summi Pontificis fieri de-

bet^d. Presbytero autem deponendo sex Episcopos interesse satis fuerit: Diacono & subdiacono tres præter proprium ipsius Episcopum: cæteris clericis deponendis sola proprii ipsorum Episcopi sententia sufficiet^e, cum clericorum tamen suorum præsentia^f. Criminis tamen hæresis damnatum sacerdotem, vel alium clericum in sacris ordinibus constitutum, poterit suus Episcopus solus convocatis Abbatibus, alijsq; prælatis, & religiosis personis, & literatis suæ diocesis, quos vocare voluerit, degradare^g.

Multa autem solèntas in solenni degradatione requiritur, quæ tam ex Concilio Carthaginensi secundo, quam ex Bonifacii rescripto ad Arelatensem Episcopum præscripta est^h: eo etenim modo fit, quo exauthoriari solet, qui in militiam armatam adscriptus est: nam sicut illi militaria detrahuntur insignia, atque à militia & castris exturbatur priuatus consortio & priuilegio militari, ita clericus in cælestem militiam receptus, singula ordinum, quos receperit, insignia reddere compellitur: qua degradatione perfacta, exinde curiæ seculari præ-

^d ca. quod ad translationē ubi glo. de offi. leg. c. discutere. & ca. hæc quippe. 3. q. 6. c. accit satores. 5. iudices. & c. seq. 3. q. 8. & c. duo decim. 5. q. 4. Abb. c. non potest. de re iudic. c. felix. 15. q. 7. ^f c. degradatio. in 6. c. Episcopo rru. 15. q. 7. ^g c. p. de hæret. in 6. ^h c. degradatio. in 6. et d. c. felix.

presenti est tradendus, vt eum in forum suum recipiat, & pœnas, quas ei visum fuerit, infligat, habita eius erroris tamen aliqua miseratione: quod vt iudex secularis faciat, & præfertim, ne mortem ei inferat, à iudicibus Ecclesiasticis est impensè monendus & rogandus^a. Simplex autem deposti-

^a Ab. c. nouimus, in fin. per illū tex. de verb. sig.

^b Ab. d. c. non potest. colu. 4. de re iud.

^c gl. c. 1. 15. q. 8. in fin. gl. mag.

^d Abb. c. at si clerici. colu. p. & antepen. de iud.

^e c. p. de hæreti. in 6.

^f c. nouimus. supra alleg.

^g Ab Dec. d. c. at si cleri.

^h c. quāuis. ubi gl. in 6.

Feli. c. qualiter. 2. §. ad corrigēdos. de accusat.

Diaz. in pra. tit. crim.

tio nullam facti solennitatem desiderat, quippe eius executio est degradatio actualis, etsi nō tamen semper depositio verbalis fiat, quō actualis executionē secum trahat: quo casu multa ex suprā dictis remitti aliqui cē fuerunt^b. Non solet autem depositio, nisi pro grauibus, & capitalibus delictis in vri, & nisi legibus Canonicis cautū sit^c, & grauius etiam negotium oportet esse, vt actualis degradatio fiat^d. Et ex his causis fieri potest: videlicet, propter hæresim^e, crimen falsi^f, schisma indomitum: homicidium atrox, putā parricidiū, vel Episcopi, aut presbyteri cēdem^g.

Carcerem quoque ad perpetuum damnatio non infima est inter pœnas, quæ hoc iure irrogari solent: nam etsi reis custodiendis magis, quā puniendis, carceris angustia inventæ sint, iure tamē nostro hic quoq; carcerum vsus pro delinquentium supplicio est acceptus^h: atq; hæc pœna capitalibus interdum annumeraturⁱ: eique

supplicio quā similitima est, quo seculares vtuntur, dum quempiam ad metallum, vel triremes damnant^k. In eum, qui depositus fuerit, exerceri potest: his videlicet casibus, quibus in foro laicorum vita adimeretur^l. Potest tamen etiā ad tempus fieri in carcerem re- legatio^m.

Item beneficiorum ademptio grauis pœna censetur, nec nisi pro grauibus delictis imponi soletⁿ, & nisi delictum eam priuationis pœnam mereri in iure sit expressum: nec contingit etiam, cum agitur de aliquo priuando potestate eligendi, vel præsentandi^o: & in bonorum quoque publicatione hæc locum habent^p.

Supplicij etiam loco detruduntur fontes quandoque in arctum monasterium, extra quod eis facultas non sit exiliendi: quod ferè post depositionem factā contingit^q. Hinc iudicari potest, ex grauioribus duntaxat delictis hanc pœnam irrogari solere^r.

Item possunt clerici notis & stigmatibus compungi, dum citra sanguinem id fiat, idque post depositionem duntaxat^s. Seruitutem quin etiam in pœnam interdum canones irrogant^t.

Suspenduntur etiam nōnunquam clerici ab officijs, vel omnibus, vel aliquibus: idque

^k c. fili. & Diaz. ubi sup.

^l Ab. c. tuæ. de pœnis. m. d. c. quāuis. in fin.

ⁿ c. inuenton. 16. q. 7. ubi gl. Ab. c. dilectus. 1. nu. 3. de rescri.

^o gl. & Ab. c. si. de iure patron.

^p c. decreuit. de hæret. in 6.

^q c. tuæ. ubi Ab. de pœnis. c. sicut dignum. §. clericos. de homicid.

^r Ab. d. c. tuæ. col. 2.

^s c. ad audientiam. de pœnis.

^t c. ita quorundā. §. clericos. de iud.

vel ad tempus, vel perpetuò: & ab ingressu Ecclesiæ, & ab administratione, & à beneficio, & alijs pluribus modis^a. Ac ubi interduntur ab Ecclesiæ ingressu, eo casu si in ea celebrare non dubitarint, irregulares efficiuntur^b. Suspensionis verò & interdicti sententia est in scriptis proferenda causa expressa, cuius exemplum est suspensio, vel interdicto petenti infra mensem edendum^c.

Mittuntur etiam interdum in exilium delinquentes ex iuris Canonici constitutionibus^d.

Verberibus quoque fontes affici possunt, dum moderatè id fiat citra sanguinis effusionem, & præsertim citra vitæ & membrorum periculum^e.

Adimitur etiam in pœnam aliquando priuilegium clericale^f.

Indicuntur ieiunia: & Pecuniariæ multæ irrogantur, quæ multæ ipsi tamen iudicum vsui non sunt adscribendæ^g.

Item cessatur quandoque à diuinis, & interduntur Ecclesiæ sacramenta & diuina officia aliquibus in pœnam celebrari & vindictam: de quibus duobus infra separatim sumus dicturi.

Excommunicationis autem pœna etsi capitalis non habeatur^h, omnium tamen pœnarum

A longè maximè formidanda est: de qua mox subiiciemus.

DE EXCOMMUNICACIONE,

TITVLVS XI.

Idendum est igitur de excommunicatione: quæ sicut medicinam affert casti metuenti, atque, vt decet, magni facienti, sic contrà, si fuerit contempta, mortem æternam inuehit excommunicatoⁱ.

Et nihil est aliud excommunicatio, vt Panormitanus Abbas diffiniuit, quàm censura à Canone, vel iudice Ecclesiastico prolata, priuans legitima cõmunionem sacramentorum, & quandoque hominum: vnde hoc nomen accepit, quasi extra communionem^k.

Eaque duplex est, scilicet maior, quæ non sacramentorum modò, sed etiam hominum cõmunitatem, & cõsociationem adimit: & minor, quæ sacramentorum quidem vsu interdicit, sed hominum consuetudinem permittit. Hæcque etiam sola participatione cum excommunicato incurritur^l: quibusdam tamen personis etiam per talem participationem nullum excommunicationis periculù imminet^m, vt vxoribus, filijs, seruis, ancillis, alijsque, quos nulla est suspicio in crimine ex-

com-

a elem. cupientes. uersu suspensio. de pœnis. ubi gloss.

b c. is cui. de senten. ex som. in 6.

c c. 1. de sent. excom. in 6.

d c. p. de calumniat. c. hi qui. 3. q. 4.

e c. cum beatus. 45. dist. 1. de cri. falsi.

f c. cum beatus. 45. dist. 1. in fin.

g de calumni. e. in Archiepiscopatu. de rapt.

h de uita & honest. c. si.

i c. dilectus. de offic. ord. c. licet. de pœ.

k Abb. c. cum contingat.

l nu. 3. de foro compe.

i c. 1. cod. tit. in 6.

k Ab. in Ru. cod. tit.

l c. si. 3. q. 4. Ab. c. si celebrat. de clerici. excomm. ministr. Ab. in Re. tit. col. 2.

m c. inter alia. extra. c. e. quonia multa. 105. 11. q. 3.